

Tiết 55,56:

Một thứ quả của lúa non: Cốm

- Thạch Lam -

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính "chất" của
Hà thành xưa

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả

Nhà văn Thạch Lam

- Thạch Lam (1910 - 1942) sinh tại Hà Nội, tên thật là Nguyễn Tường Lân
- Ông có sở trường về truyện ngắn và thành công trong tùy bút
- Văn của Thạch Lam nhẹ nhàng tinh tế, giàu chất thơ, nhân ái.

2. Tác phẩm

a. Đọc văn bản

Văn bản cần đọc với giọng điệu trữ tình, sôi nổi, thể hiện rõ tình yêu đối với một nét đẹp trong văn hóa ẩm thực của một ngòi bút tinh tế, nhẹ nhàng, sâu lắng. Cần nhấn mạnh mạnh ở một số chi tiết thể hiện vẻ đẹp của cốm và cách thưởng thức cốm.

*** PTBĐ:**

Kết hợp nhiều phương thức miêu tả, bình luận trên nền biểu cảm.

*** Xuất xứ:**

In trong tập *“Hà Nội băm sáu phố phường”* (1943)

*** Thể loại:**

Tùy bút

Thiên trã tĩnà Tũ Bút

Tuỳ bút thường thiên về biểu cảm, nên gần với thơ.

*** Khái niệm:** Là thể văn, ghi chép về những hình ảnh và sự việc có thực mà nhà văn quan sát được từ đó bộc lộ cảm xúc, suy nghĩ của mình trước các hiện tượng và vấn đề của đời sống.

Bên cạnh đó nó còn có yếu tố nghị luận, suy tư, triết lí.

Mặc dù tuỳ bút không có cốt truyện nhưng đều có cảm hứng chủ đạo.

Bố cục văn bản

1

Từ đầu đến
“thuyền rồng”:
Nguồn gốc, sự hình
thành của cốm.

2

Tiếp đến “nhũn
nhặn”: giá trị
của cốm.

3

Phần còn lại:
Sự thưởng
thức cốm.

II. ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Nguồn gốc, sự hình thành của Cốm

“Con gió mùa hạ lướt qua vừng sen trên hồ, nhuần thấm cái hương thơm của lá, như báo trước mùa về của một thức quà thanh nhã và tinh khiết. Các bạn có ngửi thấy, khi đi qua những cánh đồng xanh, mà hạt thóc nếp đầu tiên làm trĩu thân lúa còn tươi, ngửi thấy cái mùi thơm mát của bông lúa non không? Trong cái vỏ xanh kia, có một giọt sữa trắng thơm, phảng phất hương vị ngàn hoa cỏ. Dưới ánh nắng, giọt sữa dần dần đông lại, bông lúa càng ngày càng cong xuống, nặng vì cái chất quý trong sạch của Trời”

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh nhã chính "chất" của

1. Nguồn gốc, sự hình thành của cốm

Hương thơm của vàng lá sen
trên hồ trong làn gió mùa hạ.

Mùi thơm của bông lúa non.

Thức quà **thanh nhã và tinh khiết**

Hạt lúa non: Trong cái vỏ xanh kia có một
giọt sữa cái chất quý trong sạch của Trời .

- **Từ ngữ:** chọn lọc, tinh tế
- **Cách dẫn nhập:** tự nhiên, gợi cảm

Miêu tả từ khái
quát đến cụ thể:
Từ cánh đồng
lúa bát ngát
xanh. Hương vị
thơm mát của
bông lúa, hạt lúa

Nguồn gốc:
Cốm được làm ra từ
hương vị thanh
khiết của đồng quê.

1. Nguồn gốc, sự hình thành của Cốm

“Đợi đến lúc vừa nhất, mà chỉ riêng những người chuyên môn mới định được, người ta gặt mang về. Rồi đến một loạt cách chế biến, những cách thức làm truyền từ đời này sang đời khác, một sự bí mật trân trọng và khe khắt giữ gìn.”

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính “chất” của
Hà thành xưa

* Sự hình thành của cốm

- Người có chuyên môn.
- Truyền từ đời này qua đời khác.
- Bí mật, trân trọng, khắt khe, giữ gìn.

Tác giả không đi sâu tả tỉ mỉ kỹ thuật làm cốm mà chỉ giới thiệu khái quát.

1

Gặt mang về

2

Chế biến

Chế biến

3

4

Thưởng thức

* Sự hình thành của cốm

→ Cốm được làm ra từ hương vị thanh khiết của đồng quê, sự khéo léo của con người.

1

Gặt mang về

2

Chế biến

Chế biến

3

4

Thưởng thức

VTV1 HD

24

f /tintucvtv24

yt /vtv24

zalo /vtv24news

- Cô hàng xóm: ↙ xinh xinh
gọn ghẽ
đòn gánh

→ duyên dáng, lịch thiệp

→ Cốm gắn liền với vẻ đẹp của con người.

→ Yêu quý trân trọng cội nguồn trong sạch, đẹp đẽ, giàu sắc thái dân tộc của cốm.

=> Cốm gắn liền với vẻ đẹp con người và con người làm nên vẻ đẹp cho cốm.

2. Cảm nghĩ về giá trị của Cốm

Lời bình luận 1: “Cốm là thức quà riêng biệt của đất nước là thức dâng của những cánh đồng lúa bát ngát xanh, mang trong hương vị tất cả cái mộc mạc, giản dị và thanh khiết của đồng quê nội cỏ An Nam.” *gợi cho em cách hiểu mới mẻ nào về cốm?*

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính “chất” của
Hà thành xưa

2. Cảm nghĩ về giá trị của cốm

* Lời bình 1:

1

Cốm là quà tặng của đồng quê.

2

Cốm là đặc sản của dân tộc vì nó kết tinh hương vị thanh khiết của đồng quê.

3

Cốm là quà quê, thức quà thiêng liêng.

→ *Cốm là thức quà thiêng liêng, kết tinh hương vị thanh khiết của đồng quê.*

2. Cảm nghĩ về giá trị của Cốm

Lời bình luận 2

“...không còn gì hợp hơn với sự *vương vít của tơ hồng*, thức quà *trong sạch, trung thành* như các việc lễ nghi. Hồng cốm tốt đôi...Và không bao giờ có hai màu lại hoà hợp hơn được nữa: **màu xanh tươi của cốm như ngọc thạch quý**, **màu đỏ thắm của hồng như ngọc lựu già**. Một thứ **thanh đạm**, một thứ **ngọt sắc**, hai vị nâng đỡ nhau để hạnh phúc được lâu bền

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính "cốm" cũ

Hà thành, 2011

* Lời bình 2:

- Dùng cốm làm quà sêu tết.

+ Hoà hợp màu sắc : xanh tươi - đỏ thắm
+ Hoà hợp hương vị: thanh đậm ngọt sắc,
nâng đỡ nhau - hương vị lâu bền - hạnh phúc
bền lâu - Sự hoà hợp của triết lý âm dương.
=> Cốm góp phần cho nhân duyên của con
người tốt đẹp hơn.

**2 giá trị: vật chất - văn hoá tinh
thần (nét đẹp của văn hoá dân tộc)**

**Trân trọng và giữ gìn cốm như
một vẻ đẹp văn hoá dân tộc**

3. Bàn về sự thưởng thức cốm

Cốm không phải là thức quà của người ăn vội ; ăn cốm phải ăn từng chút ít, thong thả và ngẫm nghĩ.

Lúc bấy giờ ta mới thấy thu lại cả trong hương vị ấy, cái mùi thơm phức của lúa mới, của hoa cỏ dại ven bờ ...cái tươi mát của lá non...cái dịu dàng thanh **đạm** của loài thảo mộc.

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính "chất" của
Hà thành xưa

3. Bàn về sự thưởng thức cốm

*Thưởng thức:

- + Ăn cốm: từng chút ít ,thong thả và ngẫm nghĩ.
- + Mua cốm: nhẹ nhàng, nâng niu.

* Thưởng thức cốm bằng:

- + Khứu giác: Mùi thơm của lúa.
- + Vị giác: Chát ngọt của cốm.
- + Thị giác: Màu xanh.
- + Xúc giác: Tươi mát của lá.
- + Sự suy tưởng: Cái dịu dàng, thanh đạm.

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính "chất" của nó.

→ Cảm nhận, giữ gìn, nâng niu trân trọng phong tục tập quán tốt đẹp vì đó là nét văn hoá ẩm thực của người Việt.

3. Bàn về sự thưởng thức cốm

Thưởng thức cốm

Thái độ

- Trân trọng
- Nâng niu
- Giữ gìn

Cốm Làng Vòng

Vị cốm làng Vòng thanh như chính "chất" của
Hà thành xưa

III. TỔNG KẾT

Tổng kết văn bản

1. Nghệ thuật:

- Cảm xúc tinh tế, nhẹ nhàng.
- Kết hợp miêu tả, kể, bình luận.
- Ngôn ngữ trong sáng, chọn lọc, đặc sắc.

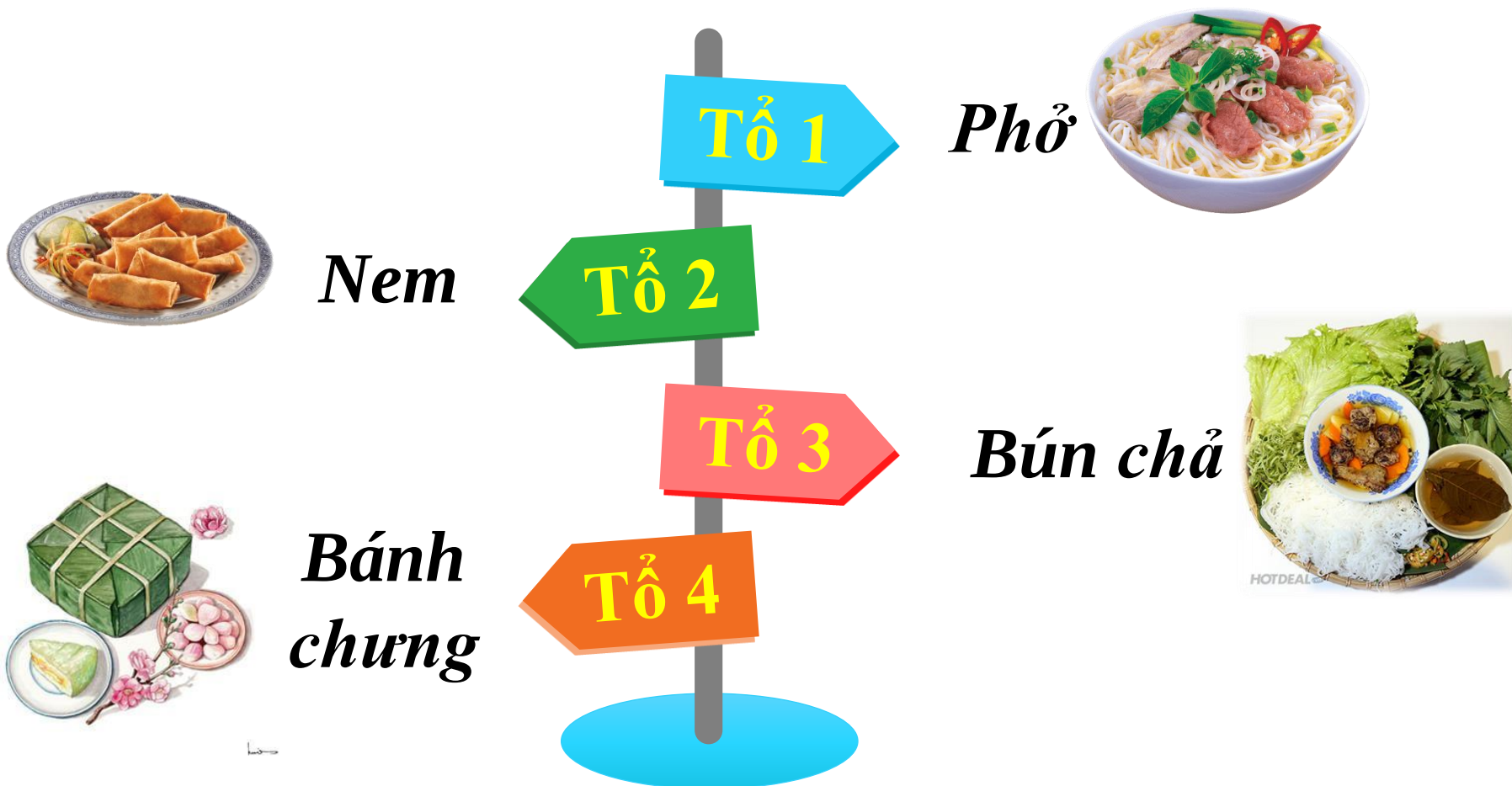
2. Nội dung

- Cốm là một thứ quà đặc sắc vì nó được kết tinh từ nhiều vẻ đẹp: Vẻ đẹp của hương vị và màu sắc đồng quê vẻ đẹp của người chế biến, của tục lệ nhân duyên, của cách mua và thưởng thức.
- Cốm là thứ sản vật được nâng niu và gìn giữ.

IV. LUYỆN TẬP

Thuyết trình các món ăn dân tộc

Hướng dẫn tự học

1. *Sưu tầm một số câu ca dao, tác phẩm văn học có hình ảnh cốm.*

2. *Viết 1 đoạn văn (khoảng 10 câu) bày tỏ cảm xúc của em đối với một đặc sản của địa phương em.*

3. *Học thuộc ghi nhớ*

4. *Soạn bài “Chơi chữ” và “Làm thơ lục bát”*